

Київський національний університет  
будівництва і архітектури  
Кафедра політичних наук і права  
«Затверджую»

081	«Право» «Будівельне та містобудівне право»	Сторінка 1 з 4
-----	--	----------------

Завідувач кафедри  
 /Перегуда С.В./

18 листопада 2021 р.

Розробник силябусу  
 /Карпунцов В.В./



## СИЛАБУС

### Порівняльне конституційне право

(назва освітньої компоненти (дисципліни))

1) Шифр за освітньою програмою: ВК02
2) Навчальний рік: 2021-2022
3) Освітній рівень: бакалавр
4) Форма навчання: денна
5) Галузь знань: 08 ПРАВО
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 081 «Право», ОПП «Будівельне та містобудівне право»
8) Статус освітньої компоненти: вибіркова
9) Семестр: II
11) Контактні дані викладача: проф., д.ю.н. Карпунцов В.В. Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА Профіль на сайті КНУБА: <a href="http://www.knuba.edu.ua/?page_id=47977">http://www.knuba.edu.ua/?page_id=47977</a> Контакти: (044)241-55-66; E-mail: <a href="mailto:karpuntsov.vv@knuba.edu.ua">karpuntsov.vv@knuba.edu.ua</a>
12) Мова викладання: українська
13) Пререквізити: «Теорія держави і права» (I сем.)
14) Мета курсу: надання знань, умінь, навичок, пов'язаних з основними поняттями конституційно-правового регулювання, а саме: а) науково-юридична: закласти та сформувати у здобувачів вищої освіти знання з провідної галузі права, її норм та інститутів, а також дати чітке уявлення щодо їх органічних зв'язків з окремими галузями права; б) загальноосвітня: вивчення історичних передумов конституційного процесу в зарубіжних країнах та впливу конституційного права на всі галузі права та міжгалузеві зв'язки, вплив на державотворчі процеси в зарубіжних країнах; в) виховна: сприяти формуванню громадсько-політичної та правової культури майбутнього юриста.

15) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності

Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_ /Перегуда Є.В./

18 листопада 2021 р.

Розробник силабуса

\_\_\_\_\_ /Карпунцов В.В./



## СИЛАБУС

### Порівняльне конституційне право

(назва освітньої компоненти (дисципліни))

<b>1) Шифр за освітньою програмою: ВК02</b>
<b>2) Навчальний рік: 2021-2022</b>
<b>3) Освітній рівень: бакалавр</b>
<b>4) Форма навчання: денна</b>
<b>5) Галузь знань: 08 ПРАВО</b>
<b>6) Спеціальність, назва освітньої програми: 081 «Право», ОПП «Будівельне та містобудівне право»</b>
<b>8) Статус освітньої компоненти: вибіркова</b>
<b>9) Семестр: II</b>
<b>11) Контактні дані викладача:</b> проф., д.ю.н. Карпунцов В.В. Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА Профіль на сайті КНУБА: <a href="http://www.knuba.edu.ua/?page_id=47977">http://www.knuba.edu.ua/?page_id=47977</a> Контакти: (044)241-55-66; E-mail: <a href="mailto:karpunsov.vv@knuba.edu.ua">karpunsov.vv@knuba.edu.ua</a>
<b>12) Мова викладання: українська</b>
<b>13) Пререквізити: «Теорія держави і права» (I сем.)</b>
<b>14) Мета курсу:</b> надання знань, умінь, навичок, пов'язаних з основними поняттями конституційно-правового регулювання, а саме: а) науково-юридична: закласти та сформувати у здобувачів вищої освіти знання з провідної галузі права, її норм та інститутів, а також дати чітке уявлення щодо їх органічних зв'язків з окремими галузями права; б) загальноосвітня: вивчення історичних передумов конституційного процесу в зарубіжних країнах та впливу конституційного права на всі галузі права та міжгалузеві зв'язки, вплив на державотворчі процеси в зарубіжних країнах; в) виховна: сприяти формуванню громадсько-політичної та правової культури майбутнього юриста.

<b>15) Результати навчання:</b>				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності

		081	«Право» «Будівельне та містобудівне право»	Сторінка 1 з 4
1.	ПРН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК2 ЗК3 ЗК14 СК4 СК7 СК12 СК13
2.	ПРН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК3 СК4 СК7 СК12 СК13
3.	ПРН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК2 ЗК3 ЗК14 СК4 СК7 СК12
4.	ПРН5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК2 ЗК3 ЗК14 СК2 СК4 СК7 СК12 СК13
5.	ПРН6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК2 ЗК14 СК2 СК4 СК7 СК13
6.	ПРН7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно формувати матеріали за визначеними джерелами.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК3 СК2
7.	ПРН8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного і всебічного встановлення певних обставин.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК3 СК4 СК7 СК12 СК13
8.	ПРН12. Донести до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК3 СК4 СК7 СК12

081	«Право» «Будівельне та містобудівне право»	Сторінка 1 з 4		
9.	ПРН13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК2 ЗК14 СК4 СК7 СК12
11.	ПРН18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК2 ЗК3 ЗК14 СК2 СК4 СК7 СК12 СК13
12.	ПРН20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК2 ЗК3 СК2 СК4 СК7

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен:

**знати:**

- виникнення й основні тенденції розвитку порівняльного конституційного права;
- предмет і метод порівняльного конституційного права;
- джерела конституційного права зарубіжних країн;
- основні конституційні поняття й терміни; основи правового статусу особи, побудови і функціонування державних органів влади, дії механізму конституційного судочинства;
- в порівняльному плані основи конституційного ладу перелічених в програмі держав;
- інститути безпосередньої демократії зарубіжних країн;
- правове становище органів законодавчої влади в зарубіжних країнах;
- правовий статус глави держави в зарубіжних країнах;
- систему органів виконавчої влади зарубіжних країн;
- особливості судової влади зарубіжних країн;
- правове становище органів місцевого управління і самоврядування зарубіжних країн;

**вміти:**

- давати усні та письмові аргументовані відповіді з питань навчальної дисципліни;
- володіти конституційно-правовими поняттями і категоріями;
- використовувати знання з конституційного права в юридичній практиці;
- відслідковувати зв'язки норм конституційного права з нормами інших галузей права;
- давати аналіз і тлумачення норм конституційного права;
- використовувати конституційно-правові процедури захисту прав і свобод людини і громадянина;
- обґрунтовувати конституційність і доцільність правових рішень.

**16) Структура курсу:**

Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумко- вого контролю
22	22		контрольна робота - 1	46	залік
<b>Сума годин:</b>				90	
<b>Загальна кількість кредитів ECTS</b>				3	
<b>Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:</b>				44 (1,47)	

**17) Зміст курсу:**

**Модуль 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ПОРІВНЯЛЬНОГО КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА**

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ І СИСТЕМА ПОРІВНЯЛЬНОГО КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА

ТЕМА 2. ДЖЕРЕЛА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.

ТЕМА 3. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

ТЕМА 4. КОНСТИТУЦІЙНИЙ СТАТУС ДЕРЖАВИ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

ТЕМА 5. ПРИНЦИП НАРОДНОГО СУВЕРЕНІТЕТУ В КОНСТИТУЦІЙНОМУ ПРАВІ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

ТЕМА 6. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

**МОДУЛЬ 2. ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ОСНОВИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН**

ТЕМА 7. ПАРЛАМЕНТ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

ТЕМА 8. ГЛАВА ДЕРЖАВИ ТА УРЯД У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

ТЕМА 9. КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ СУДОВОЇ ВЛАДИ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

ТЕМА 10. ОРГАНИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

ТЕМА 11. ОРГАНИ КОНСТИТУЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

**Тематика контрольних робіт:**

1. Порівняльне конституційне право зарубіжних країн як галузь права і навчальна дисципліна.
2. Конституції зарубіжних країн.
3. Засади державного ладу зарубіжних країн.
4. Конституційно-правовий статус людини і громадянина у зарубіжних країнах.
5. Форми зарубіжних держав.
6. Конституційні форми безпосередньої демократії у зарубіжних країнах.
7. Конституційно-правовий статус вищих органів державної влади зарубіжних країн.
8. Територіальна організація публічної влади у зарубіжних країнах.
9. Основи конституційного права Великобританії.
10. Основи конституційного права Франції.
11. Основи конституційного права ФРН.
12. Основи конституційного права Італії.
13. Основи конституційного права Польщі
14. Основи конституційного права Російської Федерації.
15. Основи конституційного права Японії.
16. Основи конституційного права США.
17. Основи конституційного права Канади.
18. Основи конституційного права Китайської народної республіки.

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегль Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри політичних наук і права.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає вимогам.

**Питання підсумкового контролю:**

1. Конституційне право як провідна галузь національної правової системи зарубіжних країн.
2. Конституційно-правові відносини, їх сутність та характерні риси.
3. Суб'єкти та об'єкти конституційно-правових відносин у зарубіжних країнах.
4. Джерела конституційного права зарубіжних країн.

5. Засади конституційного ладу зарубіжних країн.
6. Конституційні засади політичних систем світу.
7. Конституційно-правовий статус політичних партій у зарубіжних країнах. Партійні системи зарубіжних країн.
8. Конституційно-правові основи взаємовідносин між державою і церквою (релігійними організаціями) в зарубіжних країнах.
9. Загальна характеристика конституцій зарубіжних країн.
10. Поняття та юридичні властивості конституції.
11. Класифікація конституцій зарубіжних країн.
12. Співвідношення норм конституцій та органічних законів.
13. Інститут конституційного контролю в зарубіжних країнах, його сутність та оцінка. Порядок формування органів конституційного нагляду в США, ФРН, Франції. Види конституційного контролю.
14. Конституційно-правовий статус людини та громадянина в зарубіжних країнах.
15. Громадянство (підданство) в зарубіжних країнах: поняття, підстави набуття та припинення.
16. Основні (конституційні) права та свободи людини і громадянина в зарубіжних країнах.
17. Основні (конституційні) обов'язки людини і громадянина в зарубіжних країнах.
18. Гарантії реалізації конституційних прав і свобод у зарубіжних країнах.
19. Класифікація форм правління сучасних зарубіжних держав.
20. Монархія, її ознаки (показати на прикладах різних держав).
21. Види монархій (показати на прикладах різних держав).
22. Президентська республіка (показати на прикладах різних держав).
23. Парламентарна республіка, її ознаки (показати на прикладах різних держав).
24. Напівпрезидентська республіка як форма правління в зарубіжних країнах (показати на прикладах різних держав).
25. Класифікація форм державного устрою сучасних зарубіжних держав (показати на прикладах різних держав).
26. Унітарна форма державного устрою у зарубіжних країнах (показати на прикладах різних держав).
27. Основні риси зарубіжних федерацій (показати на прикладах різних держав).
28. Поняття політичного режиму та його види.
29. Демократичний режим, його загальні риси й особливості в окремих країнах.
30. Авторитарний політичний режим, його загальні риси.
31. Соціальне призначення і роль виборів в зарубіжних країнах.
32. Поняття виборчого права в об'єктивному і суб'єктивному значеннях.
33. Принципи виборчого права.
34. Поняття виборів, їх оцінка. Види виборів.
35. Порядок висування кандидатів в депутати, правове регулювання виборчої компанії зарубіжних країн.
36. Поняття виборчої системи. Види виборчих систем.
37. Сутність мажоритарної виборчої системи та її різновиди.
38. Пропорційна виборча система (поняття, способи розподілу депутатських місць усередині партійного списку).
39. Поєднання мажоритарної та пропорційної системи в деяких країнах.
40. Організація і порядок проведення виборів. Виборчі органи зарубіжних країн. Виборчий процес у зарубіжних країнах.
41. Референдум: поняття, сутність, конституційно-правове регулювання.
42. Види референдуму та його правові наслідки.
43. Основні риси, притаманні системі вищих органів державної
44. Глава держави: соціальне призначення та політична роль.
45. Компетенція глави держави.
46. Правове становище монарха в зарубіжних країнах.
47. Правове становище президента в зарубіжних країнах.
48. Інститут вето виконавчої влади в зарубіжних країнах. Його види та оцінка.
49. Підстави дострокового припинення повноважень президента.
50. Віце-президент у зарубіжних країнах.
51. Парламент та парламентаризм в зарубіжних країнах.
52. Класифікація зарубіжних парламентів та особливості правового становища палат.
53. Структура палати зарубіжного парламенту. Роль голови партійних фракцій та комітетів у процесі її роботи.
54. Лобізм.
55. Компетенція парламенту, його акти.
56. Статус депутата зарубіжного парламенту.
57. Інститут омбудсмана.
58. Основні риси законодавчої процедури в палатах зарубіжних парламентів.

59. Поняття, причини й види делегованого законодавства.
60. Порядок формування уряду при різних формах правління.
61. Голова уряду та його статус при різних формах правління.
62. Форми контролю за діяльністю уряду.
63. Конституційно-правовий статус центральних органів виконавчої влади в зарубіжних країнах.
64. Конституційно-правовий статус місцевих органів виконавчої влади в зарубіжних країнах.
65. Системи місцевого самоврядування зарубіжних країн.
66. Компетенція місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Власні та делеговані повноваження.
67. Конституція Франції 1958 р.
68. Основний закон ФРН 1949 р.
69. Конституція Італії 1947 р.
70. Конституція Польщі 1997 р.
71. Конституція Японії 1947 р.
72. Конституція США 1787 р.
73. Конституція Канади 1982 р.
74. Парламент Великобританії.
75. Конгрес США.
76. Національна Асамблея Франції.
77. Бундестаг ФРН.
78. Президент США, його місце у системі вищих державних органів.
79. Президент Франції, його місце у системі вищих державних органів.
80. Кабінет та уряд Великобританії.
81. Канцлер ФРН, його правове становище.

#### 18) Основна література

- Савчин М. В. Порівняльне конституційне право: навчальний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 328 с. URL: [https://www.researchgate.net/profile/Michael-Savchyn/publication/341568907\\_Comparative\\_Constitutional\\_Law/links/5ec7bb8692851c11a87e3ac6/Comparative-Constitutional-Law.pdf](https://www.researchgate.net/profile/Michael-Savchyn/publication/341568907_Comparative_Constitutional_Law/links/5ec7bb8692851c11a87e3ac6/Comparative-Constitutional-Law.pdf).
- Боняк В.О., Завгородня Ю.С. Державне право зарубіжних країн. Конспект лекцій. Дніпро, 2016. Режим доступу <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/1115/4.1.pdf>
- Грін О. Державне право зарубіжних країн. Навч. Посібник у схемах. Режим доступу : <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/1115/4.1.pdf>

#### 19) Додаткова література

- Конституційне державне право зарубіжних країн. Навч. посібник / В.М. Бесчасний, О.В. Філонов, В.М. Суботін, С.М. Пашков, За заг. ред. В.М. Бесчасного 2 ге вид. стер. К. : Знання, 2018. 467 с. Режим доступу : [https://pidru4niki.com/1584072010935/pravo/konstitutsiynе\\_derzhavne\\_pravo\\_zarubizhnih\\_krayin](https://pidru4niki.com/1584072010935/pravo/konstitutsiynе_derzhavne_pravo_zarubizhnih_krayin).
- Конституційне право зарубіжних країн / Гринюк Р.Ф. Захарченко М.А. Навч. посібник. Вид. 2 перероб. і доп. К.: Істина, 2019. 376 с.
- Конституційне право зарубіжних країн: навчальний посібник для вузів /За заг. ред. проф. В.О Ріяки. К. : Юрінком Інтер, 2012. 512 с.
- Державне право зарубіжних країн. Особлива частина: навч.посіб. / [Л.Д. Варунц, А.В. Войціховський, Т.І Гудзь та ін.]; за заг. ред. В.О. Серьогіна; МВС України, Харк. Нац. Ун-т внутр. справ. Х.: ХНУВС, 2011. 292с.
- Коломієць Ю.М. Державне право зарубіжних країн. Загальна частина: навчальний посібник / Ю.М. Коломієць. Х.: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2009. 208 с.
- Конституції зарубіжних країн: навчальний посібник / авт.-упоряд. В.О.Серьогін, [Ю.М. Коломієць, О.В. Марцеляк та ін.]; за заг. ред. к.ю.н., доц. В.О. Серьогіна. Харків, Видавництво «ФІНН», 2009. 664 с.
- Панькевич О.З. Державне право зарубіжних країн. Підручник. Львів : ЛДУВС, 2018. Режим доступу : <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2751/1/%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%20%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%87.pdf>.
- Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн. Акад. курс: підручник / В.М. Шаповал. К.: Юрінком Інтер, 2018. 464 с.
- Конституційне законодавство зарубіжних країн: Хрестоматія: Навч. посібник / Упоряд. В.О. Ріяка, К.О. Законморна. К. : Юрінком Інтер, 2007. 384 с.

**20) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):**

Поточне оцінювання та самостійна робота		ІЗ	Сума
М1	М2		
35	35	30	100

**21) Умови допуску до підсумкового контролю:**

1. Консультації з дисципліни проводяться керівником курсу щотижнево у понеділок о 15:20 в ауд. 432 Центрального корпусу КНУБА.
2. Студенту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова сесія.
3. Студент, який не здав та/або не захистив індивідуальне завдання, не допускається до складання заліку. В цьому разі він повинен виконати та захистити індивідуальне завдання в період між основною та додатковою сесіями.
6. Студент має право на оскарження результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться до студентів на початку вивчення дисципліни.

**22) Політика щодо академічної доброчесності:**

1. Списування під час тестування, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.
2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірників, які вже пройшли перевірку на плагіат.

**23) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:**

<http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2618>